

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovoli pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Boj na Štajerskem.

Volilni boj mej Hribarjem in Žičkarjem za mandat celjske pete kurije je v polnem teku in kar je na Štajerskem klerikalnega se vse trudi, da pomore do zmage dekanu Žičkarju, da uresniči slovesno razglašeno načelo: Proti volji duhovščine se ni in tudi ne bo nobeden kandidat v štajerskih Slovencih zmagal.

Boj za ta mandat je gotovo najinterešantnejši mej vsemi volilnimi boji, kar se jih bode bilo na Slovenskem. Zanimivo bo ta boj ne le zato, ker pokaže, odloča li na slovenskem Štajerskem volja slovenskega ljudstva ali volja neslovenskega škofa, ne le, ker pokaže, če so tudi Slovenci na Štajerskem še tako zaostali, da poverjajo mandat tiste kurije, v kateri spada večina volilcev k najbolj lačnim produktivnim stanovom pripadniku najbolj sitega in najbolj neproduktivnega stanu, ampak zlasti še zategadelj, ker pokaže, kolikega dejanskega pomena in vpliva je slovensko posvetno razumništvo na Spodnjem Štajerskem.

„Slovenec“, ki vodi za štajersko klerikalstvo boj proti Hribarju in sicer z ravno tistim nepoštenim orožjem, s katerim se vedno vojskuje zoper nas, je v soboto o stališču posvetnega razumništva sporočil naslednje:

„Katoliški politiki so na Štajerskem zavoljo ljube sloge vse preboječi. In kako plačilo imajo od tega? Na shodu v Celju, kakor izvem, si nobeden posvetnjak ni upal govoriti za Žičkarja. Bojijo se nastopiti javno za katoliškega moža. Pač pa je vsled te neodločne politike zavlada v vrstah katoliške struje že velika desorganizacija.“

In v torek se je „Slovenec“ zopet oglašil, češ, da agitujejo za Hribarja samo njegovi rojaki (Kranjci), zlasti celjski, in nekateri učitelji, ki so somišljeniki in dopisniki „Slovenskega Naroda“. Temu je dostaviti:

„Naši veljaki in voditelji pa molče in se ne ganejo. Štajerski Slovenci smo v tem volilnem boju taki, kot bi ne imeli nobenega vodstva, vse je desorganizovano.“

Priznati se mora da so veljaki in voditelji res pustili, da je zavlada neka desorganizacija, toda ne mej duhovščino, ampak le mej posvetnim razumništvom in mej maso ljudstva. Postopanje teh veljakov in voditeljev izvira iz najboljših nagibov ali nam se dozdeva, da tako ne more dalje iti.

Resnica je, da je velika večina volilcev in tudi velika večina posvetnega razumništva odločno nasprotna Žičkarjevi kandidaturi in zahteva, naj se proglasi kandidat Hribar. S tem, da se ravno najvplivnejši voditelji in veljaki nečejo izreči na nobeno stran, ne za Žičkarja, niti za Hribarja, ne dosežejo tistega namena, ki ga imajo pred očmi. S tem se posredno podpira Žičkarja proti Hribarju, s tem se moralno podpira agitacija tistih, ki so proglasili načelo, da nad štajerskimi Slovenci mora odločevati jedino volja duhovščine, in s tem se desorganizira posvetno razumništvo, kar zamore postati usodnega pomena za vso strujo slovenske politike onstran Save.

Po naši sodbi ima posvetno razumništvo na Spodnjem Štajerskem dolžnost, da poseže v to, četudi neorganizovano, vendar mogočno volilno gibanje, in da izda določno direktivo. Duhovščina je izrekla, da proti njeni volji ne sme na Štajerskem noben poslanec voljen biti. Te nečuvane provokacije, ki se sicer popolnoma strinja z bistvenimi načeli klerikalizma, vendar slovensko posvetno razumništvo ne more mirno vtakniti v žep. Ako bi to storilo, bi obsodilo samo sebe in se degradovalo. Ako hoče posvetno razumništvo v štajerskih Slovencih kaj veljati, mora pokazati, da tudi njegova volja kaj velja, in da ni samo poslušen služabnik duhovščine.

Zgodi se to tem laglje, ker se v tem volilnem boju ne gre toliko za osebe, kakor za načelo: če določa škof s svojimi nemškutarskimi rudečkarji, kdo mora postati slovenski poslanec na Štajerskem, ali če

si sme slovensko ljudstvo samo izbrati svojega poslanca. V programatičnem oziru mej Hribarjem in Žičkarjem ni dosti razlike, ker stojita oba na podlagi tistega programa, ki ga v bistvu zastopajo vsi Slovenci na Štajerskem, in zato je voditeljem posvetnega razumništva toliko laglje, zapustiti svojo dosedanja reservo in odločno in jasno pokazati, da to razumništvo neče samo tlake delati klerikalnim elementom, nego da hoče to razumništvo, ki skoro vse narodno delo samo opravlja, in ki nosi samo vse težave, vsa bremena in vse, često le prežalostne posledice narodnega delovanja, v javnem življenju kaj veljati, ter si ne pusti zabrusiti v obraz provokacije, da se mora na slovenskem Štajerskem vse zgoditi tako, kakor zahteva duhovščina!

V Ljubljani, 25. oktobra.

K položaju na desnici.

„Hlas Naroda“ poroča o seji takozvanih „strank desnice“, t. j. čeških konservativnih veleposesnikov, Jugoslovancov in centurama: Šlo se je za vprašanje, ali bo mogel novi parlament delati, in kako se bodo vezale stranke. Omenjene tri stranke desnice so se izrazile, da se ne bodo vdeleževale nobene (!) obstrukcije. A tudi na Mladočehe je vplivali, da obstrukcijo opusté. Zveza imenovanih treh desničarskih strank ostani tudi v parlamentu ohranjena ter naj delujejo skupno. Poljaki in katoliška narodna stranka sklenejo ožjo zvezo. Da bi se oživotvorila prejšnja večina desnice, ni nobenega upanja. Opat Treutinfels, ki je zaklical nedavno na svojem volilnem shodu volilcem: Molite in ne sprašujte, ker o politiki itak ničesar ne razumete! — ta opat je izjavil, da nikakor noče sedeti v zvezi, v kateri sedi tudi dr. Stransky, ki je organiziral v češkem narodu gibanje „Proč od Rima!“

Kaj je dr. Körber?

V nemško-liberalnem duhu pisano „Slowo Polskie“ je prineslo z Dunaja dopis o notranjem političnem položaju. V tem dopisu je tudi tole mesto: Dr. Körber se ne čuti toliko svetovalca, kolikor slu-

žabnika krone. Zato si ne upa, da bi prestopil od zgoraj določeno mu črto in torej ne prispeva nič k samostojni, glede smotrov jasni državni politiki. Vzlic vsem naukom minolosti, vzlic vsem izkušnjam in poskusom sveti ministrstvu še sedaj jeden in isti vzor, ki pa vsekakor nima svojega izvora v lastnih stremljenjih in ne v čustvih vladnega šefa, nego v višjih krogih. Körber je le poslušen izvrševalec višjih želja, ki hočejo koalicijo konservativnih in slovanskih strank ali oživiljenje starega železnega obroča. Za tem smotrom stremijo vsi naporji kabineta, v katerem ima češki minister dr. Rezek vzlic obstrukciji svojih rojakov največji vpliv ter uživa popolno zaupanje vladarja.

Naroden socialni demokrat.

Socialna demokracija je izprevidela, da s svojo internacionalnostjo v sedanjih dobi nacionalnih bojev ne pride „na zeleno“. Zato je prevzela v svoj program tudi narodno vprašanje. Dne 21. t. m. je nastopil znani voditelj poljskih socialnih demokratov Daszynski na volilnem shodu, katerega se je vdeležilo več kot 4000 kmetov in delavcev. Daszynski je naglašal, da kandidira v V. kuriji kot poljski socialni demokrat, ter da sedanjemu poljskemu klubu ne pristopi. Za delavske sloje se bode boril in za razširjenje pravic poljskega naroda se bode poganjal z željo, da postane Poljska zopet svobodno, neodvisno kraljestvo. Kandidatura Daszynskega se je sprejela soglasno in navdušeno.

Dogodki na Kitajskem.

Kitajski cesar pisari v zadnjih tednih pismo za pismom. Pisal je nemškemu in japonskemu cesarju, francoskemu predsedniku in končno še italijanskemu kralju. Vsa pisma pa so jednaka v tem, da kitajski cesar prosi, naj bi se sklenil čim preje tak mir, ki kitajskemu cesarstvu ne bo škodil preveč. Dopisnik rimske „Tribune“ je brzojavil iz Pekina, da pričakujejo ondi prihod cesarja koncem novembra. Kwangsu se baje boji za svoj prestol ter je pripravljen ugoditi vsem zahtevam velevlavstij. Iz Šanghaja poročajo, da je sporočil tja Lihungčang, kako dobro napredujejo mirovna pogajanja, ter da se sklene mir kmalu. Toda naznanjene kazni

LISTEK.

Prva slovenska umetniška razstava.

(Grohar, Gvaiz, A. Šantlova, Rudolf, H. Šantlova, Wrede, Germ.)

Ivan Grohar razstavil je sedem slik. Študija „naš Peter“, ki je tudi že prodana, ima lepo karakteristiko, tudi barva je gorka in simpatična. Grohar sicer rad zaide v neki citronasto-rumenkast ton pri inkarnatu ter napravlja vtisk, kot bi bil dotičnik slikan pri bengalskem ognju, ali pa da je iz porcelana. Tako pri portretu svoje matere, ki je z vervo s čopičem risana, v barvah pa ne posnemanja vredna. Gorenjka „v nedeljo zjutraj“ ima nekam porcelanasto barvo in tudi v risbi ni posebno srečna. Tehnično lepo je delan „slap pod Krnom“, zlasti v ozadju, med tem ko osrednje sili nekam v ploskvo. „Maske na svatbi“ so dosti lepše delo. Barve na tej skici so kljub raznoterosti dobro sharmonizirane, zlasti razne rdeče. Snov je Defreggerska, a tudi holandski slikarji kmetov so ljubili take živahne prizore. Pravzaprav mi je to delo od Groharjevih najbolj všeč. Prostejše

je v zasnutku in ima več življenja v barvi, kot vsa druga njegova. Oltarna slika „srce Jezusovo“ kaže, da se je Grohar prav potrudil. Napravljena je zelo dostojno, s prijetno tehniko, ter je gotovo jedna najboljših oltarnih slik na Kranjskem, četudi ravno ne najboljše. Tukaj nekoliko ledeni inkarnat ne moti, pa tudi ni več tako ostentativen kot pri preje omenjenih dveh portretih; opravičen je celo deloma po svetlobi, ki izhaja iz prikazni Odrašenikove. Komponirana je slika pač malo konvencionalno. V celem je to delo lepa, hvalevredna umetnina; to poslednje tembolj, ker kaže Groharja na višji stopinji strokovnega znanja, kot druga njegova dela, kjer si volja in znanje nista vselej v ravnotežju. Želeti bi bilo, da bi gospod Grohar dobil še kaj podobnih naročil; delal bode z veseljem, — ker je naročilo zmiraj za umetnika častna naloga — in nas bode razveselil s še lepšimi deli. Grohar je simpatičen talent, ki še nekoliko išče; a kakor vse kaže, bode tudi skoro našel svojo individualnost.

Anton Gvaiz je slikar, za katerega nam mora biti odkrito žal, da je tako kmalu nehal s šolo ter si poiskal službe. Pač poiskati moral. Vsa njegova dela, katerih je razstavil mnogo, pričajo o veliki

nadarjenosti; risbi se nikjer ne more ničesar prerekati. A nikdar ni prišel tako daleč, da bi se bil odvadil spravljati v sliko vse, kar je videl na predmetu karakterističnega in ne-karakterističnega. Iz njegovih del govori nežen čut za lepoto narave. Toda v svoji ljubezni prerad skuša olupšavati; to pa je nevarno delo. Včinek je ta, da ostajajo njegove slike za naravo, da so neresnične. Če bi Gvaiz delal v akvarelu, bi bil boljši, ker njegova finoča in minucioznost potrebujeja nežnejše tehnike, kot je olje. Na olju pa skoro vse njegove slike diše po barvenem tisku, zlasti ker so barve, dasi prijetno vmerjene, premedle. Večkrat slika solnce, lise na tleh, na zidu itd. A povsodi manjka temu solncu bleska, gorkega bleska. Tako na spomladanskem vrtu, kjer je narava vsa v cvetju, vsa v gorkoti, vsa v solncu. Gvaiz pa se je veliko preveč držal predmetne barve, solnce je ostalo nekaj nebitnega in mrzlega, podoba je brezračna, kakor bi bil kraj stal pod recipientom zračne sesalke. Ravno tako na sliki, kjer (à la Siemieradsky in Tadema) rimska dama pričakuje svojega „sladostrastnika“. — Kjer slika posamezno figuro, so mu razmere mnogo ugodnejše; sploh kjer slika predmete v sobi. Tako je njegovo tihožitje s čebuljo dobro delo, dasi

nezanimivo. Njegov menih v profilu je prav lep; kjer more Gvaiz povdarjati risarsko stran, tam je mojster. Marsikdo njegovih kolegov bi ga lahko zavidal za portret stare gospe z očali, ki je virtuosno karakterizirana — malo preveč še na žanrasto stran. Tudi pastelni portret profesorja Bežka se odlikuje po frapantni podobnosti in je v potegljaju mnogo prijetnejši in energičnejši, kot Gvajčeva dela na olju.

Gospa Avgusta Šantlova je razstavila otroški portret v pastelu. Je-li podobnost velika ali majhna, ne vem. Delo je tako, da se skoro ne more konstatirati, je-li delano z roko ali v tiskarni. Pocukrena sladkoba pač nobeni sliki ni v priporočilo, če je model tudi sam angelj.

V tem pogledu je samo treba primerjati otroški glavici Otona Rudolfa. Dasi tudi nekoliko sladko, je vendar to delo prav lep pastel, ki priča gorko za stvoriteljevo nadarjenost. Tudi je dosti boljši kot Rudolfova madonna „meč prebode Tvoje srce“, ki marsikomu ugaja z verskega stališča, z umetniškega pa je bolj srednje vrednosti. Ozadje na tej sliki je v večerni svetlobi, figuri sta pa razsvetljeni podnevno, a ne nemara tako, kot bi čeznatorna svetloba izhajala iz telesa matere Božje ali de-

se še doslej niso izvršile, nego sta princa Tuan in Čang še vedno v Tayefu voditelja državnih poslov. V južni Kitajski se nemiri širijo. Ustaše sprejema narod kot prijatelje. Ustaši ne plenijo, nego plačajo baje vse. To gibanje je prav očitno obrnjeno le proti sedanji dinastiji.

Vojna v Južni Afriki.

Louis Botha je pisal Robertsu, da protestira proti njegovi objavi, ki pravi, da poslej burskih bojevnikov ni več smatrati za vojake. „Vaša odredba, da je naše farne požgati in uničiti z dinamitom, naše žene in otroke, ki so brez obrambe, oropati živl in eksistence, je taka, kakoršne med vojnojočimi civilizirani mi narodi še ni bilo. Protestiram proti vašemu postopanju, ki je v protislovju z vsemi principi vojne prava civiliziranih narodov. Končno Vas morem zagotoviti, da nas Vaše brutalne odredbe, ki so obrnjene proti našim ženam in otrokom, v sklep, boriti se za svobodo, ne bodo omajale.“ Tako je pisal Botha, in ves civilizirani svet mu pritruje. Angleži se boré z Buri, kakor bi bili divjaki v boju z divjaki! — Iz Londona poročajo, da je lord Salisbury že podpisal dekret, s katerim je lord Kitchener imenovan poslej nadpoveljnikom angleških čet v Južni Afriki. Kitchener je bil doslej šef Robertsovega generalnega štaba. Baje se Roberts in Kitchener nista preveč razumela. Dewet, Delarey in Botha so vse posredovalce zavrnili ter izjavili, da se bodo borili dalje. Celo v bližini Pretorije se potika več burskih čet, katere hodijo odganjat močni oddelki angleških vojakov. A Buri se pojavljajo vedno iznova. Proga preko Stander-tona v Natal je baje docela porušena. Angleži se bojé, da bi vdrle burske čete v Kaplandijo. Odbor Ircev izroči Krügerju, ko pride v Bruselj, spomenico, v kateri Irci izrekajo svoje največje simpatije z Buri ter obsojajo angleško vladu radi sedanje vojne. Spomenica je pisana jako navdušeno in ostro ter je zelo obširna. Irski vojaki se morajo boriti z Buri, ker jih je angleška vlada prisilila. Spomenica to dejstvo globoko obžaluje.

Dopisi.

Iz Ljubljane, dne 23. oktobra. Od kar se je razvila moderna industrija, se množi od dne do dne število industrijskih delavcev, ki vsled današnje produkcije žive v popolnoma družih razmerah, kakor delavci iz fevdalne dobe. To dokazuje, kako nujno je potrebno, da se vsaka stranka bavi s perečim delavskim vprašanjem, da ga sploh ne morejo prezirati, pa naj že bodo meščanske, ali naj se bombastično imenujejo socijalne. Posebno zadnje trpe pod terorizmom posameznih oseb, kojim je ljudska masa igračka, ki jim služi, da dosežejo svoje egoistične namene, naj se že potem zrcalijo v slavi ali dobrih službah ali pa v državnoborskih mandatih. Če bi kdo trdil, da to ni res, da so voditelji socijalnih strank, posebno pa socijalno demokratične, mnogo žrtvovali za svoje prepričanje, da so sedeli precej mesecev ali let v ječi, tedaj jim mirno odgovorimo, da so voditelji

teta. Meso pa je nekoliko bakreno. Vendar bi slika pridobila, če bi je ne bili obesili med najrafiniranejša dela.

Gdč. Henrika Šantlova je dokaj boljša, kakor njena mati. Glavna napaka so ji prečne sence in preveč nedoločeni potegljaj čopičev. Malo več energije bi bilo želiti. Sicer je pa njen kuhinjski interieur (št. 54) prav čedno delo, ravno tako mladinka, ki vije šopek. Gospodična Šantlova stremi v umetniškem razvoju navzgor; vsaj nekaj takega govori iz teh del in to jih stvarja ljubezniva.

Prijetno je, če umotvorov ni treba samo zato hvaliti, ker so delo kneginje. Mary kneginja Wrede je razstavila trojico portretnih študij. Najboljši je tempera-portret poročnika. Delan je bolj v menjajočem se tonu (gorko in mrzlo), kot v barvi. Tako dela pogostoma Franc Stuck, ki je to proučeval na starih mojstrih, zlasti na Rembrandtu; samo da je zlatemu tonu starih dodal modernemu čuvstvovanju primerne mrzle višnjevkaste luči. Omenjeni portret se izločuje iz temnega ozadja, ter je glava od leve enostransko krepko osvetljena; belovijšnjevkaste luči igrajo preko čela, nosu in brade ter nahajajo kontrast v gorkih sencah desne strani. Delo je ra-

naprednih strank še povsodi preganjali, če so bile dotične tudi meščanske. Sploh bode pa vsakdo pritrdil, da je velikanska razlika, če sedi Bebel ali dr. Adler v ječi, ali pa kak delavec, kojega je prijela policija pri kaki poulični demonstraciji. Prva dva gotovo ne bodeta jedla ričeta v ječi, mej tem ko delavcu drugega ne preostaja, poleg tega pa še njegova družina, če je slučajno oženjen, trpi pomanjkanje in glad. Kljub temu ovije prvima socijalno demokratična stranka glavo z mučniškim vencom, na delavca — trpina pa kmalu pozabi. Po smrti voditeljev prodaja socijalno demokratična stranka celo njih slike, koje proletarci kupujejo za drag denar, — češ, če bi teh novodobnih svetnikov, papežev in malikov ne bilo, bi živeli še v istih političnih in socijalnih razmerah kakor pred desetimi leti. Mi pa trdimo, da to ni res, da je to navadna laž, da je navadno sleparstvo, če se ljudstvu vsiljuje kak nov kult. Posamezni človek v vesoljnosti je le atom, drugega nič. Vsled tega nikakor ne moremo pritrditi, da so posamezni ljudje vplivali na razvoj človeške družbe, temveč da so razmere v človeški družbi vplivale na dejanja posameznih ljudi. Kolo časa se ne da hitreje vrteti kakor zahteva naravni razvoj, a tudi pridržati se ne da nazaj. Smelo je torej, če se ljudstvu lepi cilji stavijo v nedogledno daljavo, mej tem ko se pogostokrat v gospodarskem oziru pušča ljudstvo zbog taktike, ali katerega drugega namena na cedilu. Gotovo je največja zadržica, da se narod na gospodarskem polju okrepi, da ne opeša, da ne omaga v boju za boljšo bodočnost. In to pogrešamo pri socijalno demokratični stranki, ker pogostokrat vsled političnih vzrokov postavlja v ozadje pereča gospodarska vprašanja. Stranka, ki postopa tako, ni socijalna, ne ljudska.

Zavedni delavci.

Iz Ustja, 23. oktobra. Tudi na Ustji v Vipavi se je začelo hudo in surovo razsajanje v cerkvi. Gosp. nunc Jakob Bajc ni v nedeljo, dne 14. t. m. utegnil spregovoriti niti ene besedice o božjih stvarih, sploh ne pametne besede, samo rentočil je proti „Slov. Narodu“, češ, da je „lažnjiv“ list, in da so tisti, ki hodijo ta „lažnjivi“ list čitati, v hudičevem društvu. Rotil je tudi mladeniče, naj se ne puste od lumpov zapeljavati, kateri jih nameravajo na limanice ujeti, in naj ne hodijo več tja, kjer se „Narod dobi“. — Ta gosp. nunc si misli, da, če imam kot gostilničar list in ga kot gostilničar pustim ljudem čitati, da sem zato že lump, odpadnik od vere, da je pri meni slabo hudičevo društvo, kakor se je na prižnici izrazil. Za ta nesramni napad, bo gospod nunc dajal odgovor pred kazenskim sodnikom. Tudi je ta nunc naznanjal, da bo na vse moči agitiral, da bo hodil od hiše do hiše, in od ljudi pobiral glasovnice, ter da bo zanaprej na prižnici čital „Domoljuba“. Na me je vse to naredilo vtis, da naša cerkev ni več hiša božja, ampak nekaka čitalnica ali shajališče zagrizenih klerikalnih agitatorjev.

S. m.

Iz Ptuj, 22. oktobra. Politično društvo „Pozor“ sklicalo je na dan 18 t. m. shod zaupnih mož, da se dogovorijo o kandidatu za IV. kurijo, eventualno tudi o kan-

finirano priprosto in ravno zato zelo živo ter enotno. — Čedno delo je tudi na olju slikana „nuna“, dasi ni tako enotna; zlasti vdarja belota pokrivala nekoliko iz okvira. — Pri risbi s kredo, glavici male punčike se je pa umetnica pač nekoliko preveč zagledala v Lenbachove portrete njegove hčerke Marion. Vse je „Lenbachsko“, hitro risani kodri, nedovršeno poprsje, beli in rumeni refleksi. Na nosku deteta pa je običajno preveč bele krede. Tudi markirano poprsje je zarisano proti legi glave.

Težko je govoriti o Josipu Germu. Svoječasno, v razstavi svojih del v Rudolfinu je imel dosti boljših, ozirom dobrih stvari. V „dobi cvetja“ se imenuje podoba, na kateri višnjeva dama trga španski bežeg. Ali je hotel delati nekoliko „à la japonnais“ ter vplivati z barvastoplosko, — ali kaj? Vsaj to bi bilo misliti, ker je obleka delana nekako brez modeliranja gub. A kljub temu je okrogla. Barve se koljejo. In poleg tega je slabo risano. Boljši sta Gorenjski (št. 88), dasi se tudi tukaj barve ne gledajo ravno prijateljsko. Zraka manjka. Zakaj da je Germ tako bagateliziral razstavo in ni poslal kaj dobrega, dasi bi bil to mogel, se pač ne da presoditi. Miljutin Zarnik.

didatu za V. kurijo. Vkljub slabemu vremenu prišlo je veliko število zaupnih mož iz vseh sodnijskih okrajev, razun Šmarskega in Ljutomerskega. Zborovanje otvoril je predsednik političnega društva g. Zelenik. Ker ta ni imel časa pri zborovanju ostati, izvolil se je predsednikom g. dr. Fran Jurtela, zapisničarjem pa g. Zupančič. Predsednik je prečital pismo bivšega poslanca g. dr. L. Gregoreca do predsednika političnega društva, v katerem je g. dr. Gregorec naznanil, da ne kandiduje več. Splošna želja je bila, da se postavi kandidatom mož, ki je v neprestani dotiki z volilci, ki stanuje v okraju in pozna korenito težnje svojih volilcev. Kot tak se je smatral g. dr. Fran Jurtela, ki že sedaj zastopa kmetске volilce v deželnem zboru. Žal, da je iz tehničnih razlogov obče čislani g. dr. Jurtela, veleposlanik v Hvaleticnih, odločno izjavil, da kandidature ne sprejme. Ker je g. dr. L. Gregorec že pismeno izjavil, da podpira prijavljeno kandidaturu g. c. kr. dvornega svetnika dr. Miroslava Ploja na Dunaju, je prišla najprej ta kandidatura v razgovor. Uvaževalo se je, da je g. dvorni svetnik dr. Miroslav Ploj domačin, da ima v Ptujskem in Gornjeradganskem okraju posestva, in da je strogo narodnega prepričanja, in sklenilo se je z vsklikom, da se imenovan gospod postavi kot kandidat kmetске skupine za državni zbor. Pri tem se mora pripomniti, da so se od gospoda predsednika pozivljali navzoči, mnogoštevilni kmetски posestniki, da naj imenujejo kakega sposobnega moža iz svoje sredine, ki bi njihove interese mogel in hotel zastopati uspešno v državnem zboru. Posamezni kmetски govorniki so izjavili, da v njihovi sredini ni takega moža, in so tudi oni z veseljem pozdravili navedeno kandidaturu, tem bolje, ker je navzoči brat g. kandidata, g. c. kr. notar Oton Ploj iz Gornje Radgone izrecno izjavil, da njegov brat kandiduje na podlagi znanega slovenskega programa. Pomisleki glede odvisnosti gospoda dvornega svetnika od vsakokratne vlade odstranili so se s tem, da je on kot člen upravnega sodišča neodvisen sodnik, in da so tudi v drugih volilnih okrajih in pri drugih narodih taki visoki dostojanstveniki ugledno in uspešno delovali za svoje volilce. Končno, ko se je soglasno sprejela kandidatura g. dr. Miroslava Ploja na Dunaju, so navzoči zaupni možje izjavili željo, da se gospod kandidat v vsakem sodnijskem okraju predstavi volilcem, njim razloži svoj program, ter sprejme njih želje. Razprava o kandidaturi v V. kuriji je doglala, da je večina zaupnikov izrekla svoje prepričanje, da ni vzroka odstraniti dose-danjega zasluženega poslanca te kurije, in da se naj g. J. Žičkar zopet kandidira za V. kurijo za državni zbor. Bivšemu poslancu g. dr. L. Gregorcu, izrekli so zbrani toplo zahvalo za njegovo večletno delovanje in pooblastili odbor političnega društva, da mu to pismeno naznani.

Iz Kozjega, 22. oktobra. Gospod urednik! Zakaj vendar delate tako zgago med nami! Zakaj sprejemate dopise, ki niso več pisani s peresom, ampak z — loparjem! Zakaj napadate ljudi, ki Vam, oziroma Vašim pristašem nikdar nič žalega storili niso! Tako se je Vaš dopisnik zadnjič med vrstami lotil moža, ki nam nikdar ni nič storil; podpisal je le lastnoročno (tako pravi „Slovenec“) izjavo proti „mali peščici komaj sem došlih ljudi“; izjavil se je samo, da bodo v Kozjem izvoljeni tisti volilni možje, katere bode on hotel, in med temi bode on sam, da pa bode tako volil, kakor bode „gospod župnik“ rekel; Vaš list imenoval je le „cunjo“; privoščil si tudi samo to veselje, da v našem bralnem društvu v „Slovencu“ podčrtava vse njemu ljube besede, dela na robu opazke, dodaja besede, katere je „Slovenec“ pozabil zapisati, kakor „plačanih“ zabavljavev itd. — Ali je to tak greh, da ga potem napadate? Ti gospodje so namreč jako občutljivi in mislijo, da oni smejo storiti, kar hočejo, tista „mala peščica komaj sem došlih ljudi“ pa — kuš! Tako menda tudi naš gospod kanonik misli. Opozarjal je namreč v nedeljo izpred oltarja svoje vernike, da naj nobeden ne zamudi pogledati, če je v volilnem imeniku in naj zahteva, da se ga vpiše. Posebno Vetrničani naj to gotovo store. Katere može bode treba voliti, to bode že še povedal. V mislih je seveda imel le V. kurijo, kajti za to kurijo se je treba že sedaj javiti. Prihodnjo nedeljo bomo menda že tako srečni, da bode gospod kanonik v cerkvi oznanil: „Možje

volilci! Kot volilna moža za V. kurijo volite zanesljivo g. Mihaela Volavška in g. Adolfa Vanciča za Kozje, za Vetrnik pa Franca Klakočerja po domače Jenžiča. To so možje, ki bodo volili tako, kakor „mi“ hočemo!“ — Gospod kanonik, Vam je-li pač tudi znano, kako so kmetje na trgu o Vaši pridigi sodili? „To ne spada v cerkev, mi bomo volili, kakor bomo sami hoteli!“ In tega ni govorila „mala peščica komaj sem došlih ljudi!“ —

Iz Gradca, 23. oktobra. Čislani Slovenec“ se je v svoji 238. številki v dopisu iz Kozjanskega okraja prav pošteno razkoračil nad tremi kozjanskim liberalci. Eden teh liberalcev je na dotični poziv že odgovoril, a ker je to storil samo za svojo osebo, in ker smatra avtorjem „Slovenčevega“ članka vse drugo kapaciteto kakor jaz, zato naj izve ta „Slovenec“ poročevalec, ki pa je posvetni klerikalec, tudi moje mnenje.

Dopisnik si je izbral za uvod ono zelo obrabljeno, zajedno ponesrečeno in neresnično frazo, da mu je po naključbi prišlo par števil „Slov. Naroda“ v roke. Ta naključba je jako pretirana, kajti znano je, da gospod doktor vsako opoludne nestrpnost pričakuje pismošoš z „Narodom“, čeprav niste njega naročnik. In zakaj toliko olepševalnega opisa za te tri liberalce? Le z imeni na dan, mi se pred svetom ne bomo sramovali, smatrati se pristašem one stranke, koje načelo je edino pravo, akoravno ne po Vaših mislih. Stvar je sicer prav lokalnega pomena, vendar pa zasluži javne luči že iz vzroka, ker ste, gospod doktor, nemara mnenja, da je moja oseba v kakšni dotiki z dopisi v „Narodu“, sicer vendar ne bi imeli povoda, se „elegančnega moža“ s tako vnemo lotiti in ga kot hujskača zoper duhovščino postaviti na sramotni oder. Kam v Vašem članku pes taco moli, Vam je že „tretji liberalce“ povedal. Meni preostaja torej le še opazka, da je moje liberalno mišljenje popolnoma moja privatna stvar, ki ne briga ne Vas in ne mojega — kakor pravite — „vrlega in poštenega slov. očeta“, kar se med vrstami tako nekako čita, da je, recimo, konservativec vrl in pošten, liberalalec pa nevril in nepošten. Habeat sibi! —

A propos — gospod „Slovenec“ dopisnik hoče imeti izjavo, če je kateri duhovnik nam trem liberalcem kedaj kaj žalega storil in sicer (kako modro in previdno!) od onega časa, kar smo v Kozjanskem okraju. Temu pozivu odzvati se, ne čutim nobene potrebe, ker načela ne morejo biti osebna, ampak stvarna. Karakterističen pa je ta poziv zaradi svoje smelosti, češ, le potem ima kdo pravico liberalalec postati, če mu je kedaj kak duhovnik kaj žalega storil. Sicer pa mora biti — menda klerikalec.

Bodite uverjeni, gospod doktor, da ste s tem smešnim pozivom naredili krono Vaši akademični učenosti ali bolje — modrosti.

R. V.

S Krke 23. oktobra. Gospod urednik! Sedaj so na dnevnem redu državnoborske volitve pa — Marijine družbe. To je gola in čista resnica. „Namen posvečuje sredstva“ si mislijo klerikalci, in zato tudi v sredstvih niso izbirčni. Vse je dobro; bodisi še tako zmedeno in skrupucano, da je le klerikalnega duha. Eno najglavnejših sredstev za njih namene so takozvane Marijine družbe. Najprvo so zbornali vkup mladeniče in dekleta in ljudstvo jih je prekrstilo v „device“ in „devičnike“. Na ta način so si duhovniki in njih pristaši mislili: mlajši zarod bomo s tem prikovali v naš tabor in jim vcepili v glave in mlada srca svoje ideje in nazore. Po nekaterih krajih in župnijah jim je sreča mila v tej zadevi; po več sto devic in devičarjev je zaprisegalo na klerikalna bandera, marsikje je prisostoval gospod Bonaventura, in to zlasti za to, da je imelo ljudstvo več veselja in več zanimanja za te družbe. Dobro vemo, kako je bilo pri nas. Ko so se pri nas ustanavljale Marijine družbe za device in devičnike, je kaplan vedno bobnal z lece, da bode prišel sam prevzvišeni vsprejemati v družbo. In še predzadnjo nedeljo je letelo v župnišče nekaj deklet, češ, „škof bode prišli nas žegnati“. Toda škofa ni bilo. Ob župnikovi zlati maši se je tudi govorilo, da pride škof, pa ga tudi ni bilo. Ne vemo, ali se je dvakrat tako z lepa — zmotil škof, ali pa naš kaplan in

župnik ali vsi trije. Da bi si pa klerikalci še bolj zagotovili obstanek v vseh zadevah in da bi jim bila tudi sedaj sreča mila, zlasti ob volitvah, ustanovljajo Marijine družbe tudi za moše in žene.

Sedaj so na dnevnem redu državno-zborske volitve; pri nas bodo kmalu tudi občinske volitve. Klerikalci pa dobro vedo da, ako si kaj posebnega ne izmislijo, jim je za vselej odklenkalo; saj so v treh letih toliko budalostij spravili na dan, zlasti po župnikovih navodilih in migljajih, da se ne bode kmalu poravnalo. Da bi jim bila to-raj bodočnost zagotovljena, so si izmislili nov pripomoček: Marijine družbe za moše in žene.

Kaplan je z lece javno oznanjal, da naj se vpiše kolikor mogoče veliko število mož, da zmagajo liberalci. In župnik je sam izražal, da če se vpiše nad sto mož, pa bomo zmagali. Take so te Marijine družbe. Ali niso prave zanjke in limanice, na katere se love nerazsodni ljudje za klerikalne namene? Ako treznomislec človek in kot veren kristjan to presoja in motri, zdi se mu kot nekak greh, da se na čelu takim družbam prideva prevzvišena Devica. Odkar so ustanovljene Marijine družbe, se prav nič ne spozna, da bi se bolj pobožno živelo; nekaj devic iz družbe bode kmalu iskalo botrov in botric, nekatere v zakonu in nekatere izven zakona. To so sicer vsakdanje reči že od nekdaj, a sedaj, v devičarskih časih, gotovo značilne. Kar se tiče „alkoholizma“, je tudi še vedno v starem tiru. Župnik je, ni dolgo tega, nagovarjal nekega moža, naj deluje na to, da se vzame gostilniška obrt onemu ki naročnje „Narod“, a okolu R. gostilne se vedno klatijo pijanci in tudi device, pa saj so vsi iz blagoslovljenih družb. Kaplanu služi sedaj tudi spovednica za bojno orožje proti „Narodu“. Neki osebi je svetoval, naj nikar ne služi v tisti hiši, kjer se bere „Slovenski Narod“. In takih slučajev smo izvedeli še več, kateri se lahko vsi dokažejo faktično in s pričami. Sicer pa tudi župnik in kaplan nista najboljše prijatelja. Minuli teden je bil šel kaplan v Ljubljano, a župnik se je jezil, kakor se čuje, pred kuharico in njenim svakom, zakaj da je šel kaplan za cel teden s doma brez dovoljenja njegovega in kuharičnega. Župnikov hlapec se je tudi jezil, češ, da sta fajmošter in „ona“ (kuharica) čemdalje bolj sitna. Kaplan je bil naprosil na potu v Ljubljano nekega zidarja, naj bi šel na Krko, da mu sestavi peč, katera je sicer nova, a iz vseh razpok tako poganja dim, kot župnikove viržinje. Zidar je ubogal in prišel na Krko ter razdejal peč, da jo v drugič postavi. Ko pa župnik zve kaj se godi v kaplaniji, leti nad zidarja in ga zapodi ven, češ, jaz sem gospodar in ne kaplan. In zidar je žalosten odšel, še bolj žalosten pa je bil kaplan ko je prišel domov v hladnem in deževnem vremenu, v sobi pa je dobil razdejano peč. Našemu krajnemu šolskemu svetu tudi trda prede. Saj je pa tudi sestavljen iz takih mož, da se Bogu usmili. Predsednik je župnik, namestnik svak njegove kuharice; župan in pa še dva podružniška mežnarja so pa odborniki. Prejšnji krajni šolski svet je bil sporazumno s občinskim odborom kupil na javni dražbi na Vidmu tik deželne ceste stoječo hišo, zadej pa prostoren vrt, kateri naj bi se porabil kot šolski vrt; in to za zmerno ceno. Hiša je v dobrem stanju; za učiteljsko stanovanje popolnoma pripravna, samo nekoliko bi jo bilo treba popraviti. A govori se, da našemu župniku in kuharici nikakor ni moglo iti v glavo, da bi v tej hiši stanovali učitelji in učiteljice, ki je vendar tako pripravna za gostilno in prodajalnico. Saj kuharica dobro ve, da kadar bode župnik umrl, jej bode treba stopiti na lastne noge. Kaj ko bi toraj sporazumno z R. kupila to hišo, in bi v njej napravila klerikalno pivnico? Ker župan vedno tako pleše, kakor bognata župnik in kuharica, je sklical v nedeljo 21. t. m. občinsko sejo in tudi sploh davkoplačevalce, ter jim oznanjal, da se naj ta hiša proda, in bode nekje v samotnem kraju, za nekim skednjem, postavil učiteljsko stanovanje, spodaj pa občinsko dvorano. Župan si je mislil, na ta način bodo učitelji in občinski odborniki ločeni od hrupnega sveta, gledali bodo samo v nebo, in klicali na pomoč Šusteršičevega „sv duha“. Toda županu in vsem njegovim somišljenikom je spodletelo. Vsi odborniki do malih izjem in drugi davko-

plačevalci so proti temu hrupno protestirali, češ, čemu napravljati občini novih nepotrebnih stroškov, ta hiša naj se popravi, kolikor zahtevajo razmere, pa je dobro. In tako je ostalo. Kar se tiče hiše, moramo omeniti, da jo je treba v resnici kmalu popraviti, zaradi tega je bilo župniku od okrajnega šolskega sveta strogo zaukazano; a župniku so taki ukazi jako malenkostni! Saj tudi šolskih sob ni hotel prej osnažiti, da ga je učitelj večkrat opominjal. In dasi so šolske počitnice trajale blizu dva meseca, je župnik te podaljšal še za nekaj dni, ker prej ni hotel dobiti zidarja, da je bil k temu strogo primoran. Navedli smo nekaj reči, da bo svet zvedel, kakšne kolovodje imamo pri nas v klerikalni obleki.

Nekaj besed

o priliki bodočega 8. mednarodnega kongresa zoper alkoholizem na Dunaju l. 1901. (Konec.)

Ne da bi oslabeledo telo okrepčala, ta tvarina pri daljši uporabi vedno le še bolj slabi telo in mu škoduje s tem, da živečo in delujočo snov telesa uničuje. Najmilejša sodba o tem tako razširjenem dražilu bila bi ta, da je škoda, katero alkohol, v prav mali množini zaužit, vsled svoje strupenosti povzroči, tako majhna, da jo zdravo telo ravno še premaga. O kaki koristi pa pač ni govora, nasprotno, prekoračenje tudi le prav nizke mere v teku časa gotovo zdravju škoduje. Ta mera bila bi za odraslega človeka jedna čaša vina ali piva pri kosilu (izključen je vsekako konjak in druga žganja), boljše je pa gotovo, če se človek popolnoma vzdrži vsake alkoholne pijače. Otrokom pa naj se ne daje alkohola pod nikakim pogojem, ne v tej niti v drugi obliki, ker smo že pri majhnih množinah opazovali prav resne posledice, n. pr. hudo otekanje jeter.

Tako torej se glasi resnica o alkoholu, in le če se ta resnica vsestransko razširi, mogoče bode omejiti alkoholizem. Pričeti bi morali s tem razširjevanjem učitelji bodočih zdravnikov, s tem, da bi opetovano pri vsaki priložnosti, povdarjali tukaj navedene uspehe treznega raziskavanja in ucepljevali to svoje prepričanje svojim učencem. V tem smislu poučeni in vzgojeni zdravniki bodo gotovo razširjevali to resnico med bolniki, in kar je še bolj važno med vsemi zdravimi ljudmi, na katere jim je mogoče vplivati; in mesto da bi priporočevali alkoholne pijače kot krepčilne, bodejo svarili pred rednim uživanjem večjih množin alkohola in pred nevarnimi nasledki. Po tej poti bodejo spoznali resnico učitelji, duhovniki in vsi, ki po svojem poklicu lahko poučujejo druge, in tudi ti se bodejo potrudili, da iste kolikor možno razširijo.

Kadar bomo tako daleč, da bode vsak razsoden človek natanko pončen, da alkohol nima nikake redilne vrednosti, da redno uživanje alkoholnih pijač, tudi v prav mali meri, škoduje zdravju, potem morebiti tudi še ne bodejo izmrli pijanci, pa gotovo jih bode veliko manj; tisti pa, ki bodejo še naprej preplavljali možgane, srce, jetra in ledice s to strupeno tvarino, se ne bodejo smeli izgovarjati, da ne poznajo nevarnosti, kakor jih danes še večina ne pozna, temveč vedeli bodejo, kake nevarnosti jim prete. Volenti non fit injuria. dr.—o.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 25. oktobra.

— Kranjski deželni zbor. Deželno predsedništvo je po naročilu ministrskega predsednika kot voditelja ministrstva notranjih del obvestilo deželni odbor, da se skliče deželni zbor kranjski meseca decembra t. l. na kratko zasedanje samo v namen, da ustavno dovoli budgetni provizorij, in da sklepa o vladni predlogi glede deželne doklade na državni davki od žganja.

— P. Končnik in „Slovenec“. Vest, da postane g. P. Končnik dež. šolski nadzornik na Kranjskem, je razburila vse javno mnenje, in vse je radostno pozdravilo naš poskus, prepričati to imenovanje, dokler je še čas. Mi smo v polni meri storili svojo narodno dolžnost in zdaj lahko z mirno vestjo čakamo, če potrdi cesar to imenovanje. Bojimo se pa, da naš protest zoper to imenovanje ne bo našel odmeva. Mero-

dajni dunajski krogi so sicer obveščeni o stališču naše stranke, ali na Dunaju so trdno prepričani, da je naša dežela še bolj klerikalna kakor Tirolska, in da so pravi reprezentantje javnega mnenja na Kranjskem naši klerikalci. Ko bi se bila klerikalna stranka s tisto vneto in odločnostjo zoperstavila imenovanju g. P. Končnika kakor mi, bi se bil morda dosegel ugoden vspeh. Klerikalci so sicer vsaj ravno tedaj, kakor mi, izvedeli, kaj je vlada sklenila, ali molčali so kakor grob. Šele, ko smo mi obširno pojasnili celo zadevo, in ko „Slovenec“ že ni več mogel molčati, se je osokolil toliko, da je spisal te-le vrstice: „Deželni šolski nadzornik na Kranjskem bo baje namesto vpokojenega g. Šumana imenovan Peter Končnik, gimnazijski ravnatelj v Celju, ki je, dasi rodom Slovenec, v političnem oziru hud nasprotnik Slovencev. To je prvo veliko iznenadenje, ki je zadelo nas Slovence v dobi brezparlamentarne vlade, ki se nima bati kontrole drž. zbora. Takim načinom se pač ne zadovoljujejo avstrijski narodi. Ako se to imenovanje v resnici izvrši, imeli bomo priliko, o tem še obširneje govoriti.“ To je vse, kar je imelo o tej principijalno vevlačni stvari povedati glasilo klerikalne stranke, prav kakor da je imelo namen, preprečiti našo akcijo zoper imenovanje. „Slovenec“ sicer obeta, da bo zvonil po toči, a to obetanje je le prazna fraza, ki naj pokrije pasjo ponižnost, v kateri se valja glasilo naše duhovščine pred vlado, in s katero prenaša vsak udarec, ki se v narodnih stvareh zada Slovincem. In kako naj bo tudi drugače, ko so vendar klerikalci šele te dni javno priznali, da po njih sodbi ni sposoben za poslanca, kdor se upa, celo kacega ministrskega predsednika napasti! „Slovenec“ je s klerikalno stranko vred ostal le sam sebi zvest s tem, da ne podpira našega prizadevanja glede g. Končnika, ker mu je vse jedno, kar ukrene vlada v narodnih zadevah zoper nas, in ker je prvo njegovo načelo: umirati v ponižnosti pred vsako vlado, ker se tako kaj dobi za lastni žep.

— Odlikovanje. Častno svetinjo za štiridesetletno zvesto službovanje sta dobila lovska čuvaja barona Borna gg. Ivan Ahačič in Lenart Ahačič.

— Šolska vest. Suplent na prvi mestni deški ljudski šoli v Ljubljani g. Valentin Mikul je imenovan začasnim učiteljem-voditeljem v Podkrajju na Vipavskem.

— Župnikom na Igu je torej res imenovan dosednji horjulski župnik Peter Bohinjec. Mož odhaja iz Horjula v času, ko je po njem ustanovljeni konsum najbolj potreben njegove pomoči. Bohinjec je ustanovil konsum z velikimi nadami, a že pred več časom pustil svedre na cedilu, naj si pomagajo iz konsumskega močvirja, kakor vedo in znajo. Zdaj je celo šel v drugo faro. Žal, da je izžanska cerkvena štacuna v ravno tako obupnem položaju kakor horjulska, in da čakajo Bohinjca tudi na Igu velike skrbi.

— Slovensko gledališče. Repertoar za prihodnje predstave: V četrtek 25. t. m. „Valvazorjev trg št. 6“, v soboto dne 27. t. m. igra „Sedem gavranov“, v torek 30. t. m. opera „V vodnjaku“ in komična opera „Lepa Galatea“ V mesecu novembru igrate se bodo igre „Mlinar in njegova hči“, „Romeo in Julija“, „Šivilja“, „Četrta božja zapoved“, „Pri belem konjčku“ in „Rokovnjači“, ter opere „Prodana nevesta“, „Zrinjski“, „Troubadur“ in „Lohengrin“.

— Jour-fixe umetniškega društva. Sinoči je bil drugi jour-fixe umetniškega društva v letošnji sezoni. Zbrala se je velika družba umetnic in umetnikov, pa tudi nekaj dobrodošlih gostov, med njimi celo rodoljubkinja z dežele. Zabavni večer je vodil g. stavbeni svetnik Duffe, reditelj pa je bil g. Cinner. Vspored je imel sinoči izključno zabaven značaj. G. Cinner je zaigral na klavirju Chopinovo Polonaise cis moll, gđ. Nočmi je zapela pesem iz Smetanove opere „Hubička“, g. Orželski je zapel Prochazkovo „Letni noč“, Gallovi „Ach, zejdž do gondoli“ in „Gdy noč la-guny zatoná we mgle“ ter Kratzerjevo „Dumko“. G. prof. Procházka pa je zaigral Vogrich: „Staccato capriccioso“ in Lisztovo „Rigoletto-Paraphrase“. Krasni tenor g. Orželskega, njegovo sijajno, zmagovito, dojmljivo petje nudi vsako pot najlepši umetniški užitek. Gđ. Nočmi je bila lani

najpožrtvovalnejša pevska sodelovalka pri umetniških jour-fixih. Njeno ljubeznivo, pri-srčno petje jo vedno najlepša točka zabavnega vsporeda. O virtuoznosti g. Procházke in g. Cinnerja govoriti pa je docela odveč. Oba sta prava umetnika na klavirju. Gosp. Vatroslav Holz, častni člen umetniškega društva, je v lepem govoru izrazil svoje veliko veselje, da uspeva umetniško društvo tako krasno, ter je naglašal sijajno priznanje, katero je dosegla slovenska obrazovalna umetnost s tem, da se otvori na povabilo Hrvatov sredi decembra v Zagrebu slovenska umetniška razstava. Gospod stavbeni svetnik Duffe se je zahvalil pri jour-fixu sodelujočim umetnikom in naglašal, da bodi društvo središče in ognjišče vseh domačih umetnikov, katero podpiraj vse slovenstvo. Da to res zasluži, je dokazalo društvo s svojo razstavo. Večer je bil lep in prav živahen.

— Ustanovni zavod za gluhoneme na Zaloški cesti se blagoslovi in otvori v nedeljo, dne 28. oktobra, ob polu 12. uri dopoldne. Udeležba je pri tej slavnosti dovoljena samo povabljenim.

— Iz Bele krajine se nam poroča: Bela krajina je v zadnjem času postala pozorišče nenavadnih dogodkov, ki naj dokazujejo, da pomilovalni pogledi, s kojimi nas tešijo drugi sodeželani, niso več opravičeni. Posetil nas je nedavno s tistim svojim pobočnikom skrivoma premilostni škof sam, v kraju pa, s kojega vam pišem te vrstice, smo uživali izvanredne dobrote nepotrebnega misijona. Ob nedostajanju delavskih močij (moškega zaroda je dobra tretjina v Ameriki) bi ubogi kmetaki trpin čas, v kojem je moral poslušati neslanosti teh nenavadnih poslancev božjih, vedel vse drugače porabiti. Toda pred volitvami treba ugled duhovščini posebno tam pridobivati, kjer si ga je s svojim ne ravno častnim življenjem zapravila. Grmel je raz leco, da so poslušalci s solznimi očmi zdaj in zdaj pričakovali sodnjega dne. — A eden misijonarjev vam je bil pravi prototip navadnega pohujšljivca. Smatral je gotovo prižnico za spovednico ter pridigajoč o nečistosti, klatil take nesramnosti, da se je vse zgrazalo. Ena cvetka iz njegove božje grede slovi: „Kar je pokrito, naj ostane pokrito in naj se ne odkriva ali gleda ali še celo . . .“ ne moremo dalje! Te gnjusne besede, ki so pa v primeri z drugimi izgovorjenimi še najnedolžnejše, so se kot božja beseda oznanjevala nepokvarjenemu belokranjskemu ljudstvu. — Ručel so od srama nedolžne device, muzali se naga-jivi fantje, a s povešenimi glavami in zakritimi očmi je starejše ljudstvo kazalo svoje ogorčenje nad toli nesramnim svinjarskim govorjenjem. — Če spada to v cerkev, potem so za vse še gorke liberalce nebesa na stežaj odprta. — Radi bi videli pobožni ti gospodje, da bi ostalo pokrito, kar je žalibože pokrito s plaščem molčečnosti v marsikaterem župnišču. Če bi odgrnili goljufiv zastor preteklosti teh župnišč, nudila bi se nam slika — ostudna slika duhovniške propalosti. — Videli bi s strahom in srcu pijano farovško kuharico s ključavnico v grozeči roki, videli bi padati vzornega katoliškega duhovnika s krvavim nosom in novo dihalno odprtino v njem itd. Pa pustimo to. Umazanemu perilu treba mila, oskrunjenemu farovžu pa misijona.

— Šestdesetletnico svoje poroke obhajala sta zakonca Florijan in Terezija Brišnik dne 15. oktobra t. l. pri Št. Juriju ob Taboru sredi svojih sedmero otrok in obilice vnukov in pravnukov. Ob koncu poti svojega trudapolnega in trudoljubivega življenja zreta danes jubilarita na mnogobrojni zarod z mirno zavestjo, da sta, vestno spolnujoč svoje dolžnosti, vzgojila družbi čvetero sinov in troje hčerá, preskrbivši jim socialno stališče deloma preko svojih razmer. Neumorna delavnost jubilaritov, ki je podkrepila stališče njihove rodobne, ohranila ju je čvrsta in čila v visoko starost. Dokaz temu dejstvo, da sta se pri tej obiteljski veselici po eksaktnih melodijah celjske narodne godbe še prav čilo zasukala po svojem starovajenem „štajriš“, dasi štejeta danes po 82 let svoje dobe.

— Prijeten izlet, imel je pred nekaj tedni gosp. I. Z. iz Čakovca v Središče, pri katerem se je poslužil izvoščeka. Dospeval v Središče šel je g. Z. v gostilno ter čez nekaj ur naročil izvoščku, naj zapreže in njega pred gostilno počaka. Naročeno, stor-

jeno! Voznik pride pred gostilno, odpre voz, ter čaka na svojem sedežu gospoda. Iz letnik hoče ustopiti, spomni se pa, da je svoj dežnik v gostilni pozabil, položi sukno v voz ga zapre, ter se vrne v gostilno po dežnik. Voznik pa misleč, da je gospod že v vozu, natira konja in oddrda proti Čakovcu. Zaman čakal je g. Z. voznika, za kojega je mislil, da hoče samo voz obrniti, in ga zopet pred vratmi počakati. Kako pa se je začudil voznik, ko pride pred stanovanje g. Z. v Čakovec, odpre vrata, pa koliko začudenje, gospoda ni.

— Požar na Bohinjski Beli in še druge vesti. Piše se nam: V občini Ribno je v teku dobrih dveh mesecev bil dvakrat požar. O prvem požaru ne mislimo poročati, ker je stvar že zastarela, pač pa o požaru, kateri je nastal dne 21. oktobra ob 7. uri zvečer na Bohinjski Beli. Goreti je prišel Krivčev hlev, a pogorel je tudi sosedov hlev. Zahvaliti se je velikemu dežju in pa gasilcem, ne le domačim, ampak tudi tujim, kateri so neumorno delali, da se niso vžgale tik stoječe hiše. Obžalovati je, da je Krivcu končal požar 10 glav živine kakor tudi 8 prašičev in 2 kozi. Okoli 10. ure so Belani mislili, da je požar pri kraju. Zanašajoč se še na obilni dež, kateri je padal, ter kakor je v takih slučajih navada, da se po tolikem napornem delu okrepčajo s pijačo, šli so v gostilno. Umevno je, da niso samo domačini pomagali požar lokalizirati, ampak tudi mnogo drugih ljudi iz občine. Le ti zadnji so posebno potrebovali okrepčila, ker so od daleč prišli. Šli so torej v gostilno. Gostilničar Frida, katerega imajo vsi, ki ga poznajo, za nekako omikanega človeka, osobito zaradi tega, ker vedno s klerikalno gospodo občuje, je hotel brez vzroka iztirati z gostilne z županovim bratom nekega slaboumnega človeka, ki je prišel nalašč na Belo, 1 1/4. ure daleč pomagat gasit. Njegov brat, posestnik v Selu, to videč, je rekel: „Pustite ga v miru, saj vam nič neče; jaz sem odgovoren, da ne bo nikomur nič žalega storil“. To je bil ogenj v strehi! Sedaj zgrabita gostilničar in njegov tovariš že omenjenega posestnika ter ga ven vlečeta. Zares lepa postrežljivost napram gostom od strani gostilničarja Frida. Mesto da bi se od daleč prišlim gasilcem še zahvalil, ker je bila tudi njegova hiša v nevarnosti, jih je pa s tako surovostjo plačal. Belani so se čutili popolnoma varne. Kar okoli 1. ure v noči je pričela v bližini požara Bovčeva hiša goreti in potem hlev in županova shramba za žito in drvarnica. Vse je pogorelo do tal. Županovo hišo so le z veliko težavo rešili. Ne vemo, če so tisti ljudje, katere je Frida iz gostilne metal, pri tem ognju kaj gasili. Gotovo so se bali orožnika, kateri je prišel na dopust, da bi se udeležil očetočega pogreba. A glejte, kazen ni zaostala. Kakor je on tuje gasilce iz Fridove gostilne tiral, tako so morali njegovega mrtvega očeta iz lastne hiše prenesti. Občinski predstojniki bi imeli bolj skrbeti za stražo v času požara. Kakor ta slučaj kaže, je drugi požar nastal zaradi premale paznosti.

— Vrat si je zlomil 75-letni kajžar Anton Modrijan z Vrhnik. Šel je bil v gozd po drva. Ker ga dlje časa ni bilo nazaj, šla ga je žena iskat in ga našla mrtvega. Mož je bržčas padel z drevesa in si tako zlomil vrat.

— Glas iz občinstva. Piše se nam: Zakaj ni poštene razsvetljave na Poljanah? To vprašanje se čuje vsak dan in vsak dan se množe pritožbe, da ni razsvetljave. Na Poljanah je največ vožnje zjutraj, ko je še tema, a niti cesta čez železnico ni razsvetljena, kar bi morala vendar biti, ker se tam prav lahko primeri kaka ne sreča. — A. A.

— Pri kupovanju premoga v vrečah je paziti, da so vreče plombarane, in da je v vrečah res 50 klg. premoga. Policija je včeraj pustila tehtati vreče s premogom in dokazalo se je, da je bilo v vrečah le 48 klg. premoga. Proti brezvestnemu tehtitelju se bode sodno-kazensko postopalo.

— Mestna kopelj. Od 14. do 20. okt. letos oddalo se je v mestni ljudski kopeli vsega skupaj 322 kopelj, in sicer za moške 272 (pršnih 183, kadnih 89), za ženske 50 (pršnih 7, kadnih 43).

— Steklenico z 18 klg. karbolne kisline je včeraj ubil pred Pettauerjevo prodajalnico v Šelenburgovih ulicah hlapec. Tekočina se je razlila, kar je povzročilo hud smrad.

— V Ljubljano je padla včeraj popoldne služkinja Franciška Pirnat, ki je

prala perilo ob Ljubljani v Prulah. Rešila jo je Marija Jerše, stanujoča v Hrenovih ulicah št. 15.

— Tri zajce je hotela vtihotapiti neka mlekarica v mesto, pa so jo vžitinski pazniki zasačili in je morala plačati kazen.

— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 14. do 20. oktobra kaže, da je bilo novorojencev 13 (= 19 30 ‰), mrtvorojenca 2, umrlih 11 (= 16 34 ‰), mej njimi jih je umrlo za škrlatnico 1, za jetiko 1, za vnetjem sopilnih organov 1, vsled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 11. Mej njimi je bilo tujcev 4 (= 36 3 ‰), iz zavodov 6 (= 54 5 ‰). Za infekcijskimi boleznimi je obbolela, in sicer za škrlatnico 1 oseba.

* Ruski car je daroval 10.000 rubljev, da se osnuje v Varšavi društvo za podporo siromašnih poljskih dijakov.

* Darežljiva princeznja. Nadvojvodinja Marija Terezija, soproga nadvojvode Otona, je podarila avstro-ogrskim pomorščakom na Kitajskem 10.000 svalčic in 5000 smodk.

* Streljanje na delavce. Listi so poročali, da je nastalo med premogokopi ob Dravi ležečih premogovih jam „Ferdinand“ nesoglasje, ker je baje inženir Vendelin Havliček plačeval hrvatske delavce slabše kot češke. Ko so poslali zatagadelj hrvatski delavci k Havličku, kije Čeh, deputacijo, da zahteva za Hrvate isto plačo, kakor jo imajo Čehi, je deputacijo Havliček zapodil iz pisarne. Hrvatski delavci so hoteli nato pregnati češke delavce od dela, a Havliček se je potegnil za Čeha. Tedaj so planili Hrvatje na Havlička, ki je bežal v pisarno ter jo zaklenil. Delavci pa so vrata odprli siloma in Havlička tako pretepli, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. V tem so prišli štirje orožniki, katere so delavci baje zapodili. Nato je prišlo še več orožnikov. Pozvali so delavce, naj se razidejo. Tega delavci niso storili, zato pa so orožniki ustrelili na delavce, zadeli na smrt 8 delavcev ter jih okoli dvajset ranili. Nato so drugi delavci zbežali. Več delavcev je zaprtih. Tako poročajo hrvatski in dunajski listi. Najnovejša vesti iz Zagreba pa trdijo, da se je moral ta nesreča zgoditi na Ogrskem, kajti na Hrvatskem je bil povsod mir.

* Zopet jeden! „Sonn- und Montagszeitung“ poroča iz Badena, da se je župnik v Gutensteinu zastupil, ker se je bal, da ga zapro. Župnik je bil ovađen radi cele vrste zločinov proti pravosti.

* Krüger pride v Trst? Predsednik transvaljske republike Krüger zapustil je portugalsko ozemlje v Južni Afriki ter odpotoval preko Čibuti v Marseille, od tu se pelje v Trst, kamor dospe 1. novembra.

* Šolstvo v Rusiji. Koncem šolskega leta 1899 je bilo v Rusiji 78.699 ljudskih šol. Izmed teh je bilo 69.147, torej 90 %, vaških in samo 7.736, ali 10 %, mestnih šol. Po popisavanju l. 1897 šteje meščanstvo v Rusiji 12 1/2 % vsega prebivalstva; vsled tega imajo prebivalci mest primeroma za 20 %, manje šol nego vasi. Leta 1899 je bilo vseh za šolo sposobnih otrok 4.111.409; izmed teh pride na mesta 616.500, ali 15 %, vse drugo, namreč 3.494.909 (85 %) na deželo. Ako pripomnimo, da je bilo vsega prebivalstva v mestih nemara 17 milijonov, a zunaj 123 milijonov, vidimo, da je otrok, ki hodijo v šolo v mestih, 36 %, na deželi pa 3 %. V normalnih razredih bi moralo biti število otrok, ki hodijo v mestih v šolo, dvakrat do trikrat večje nego število vaških otrok.

* Kako so „zdravili“ srbskega kralja. Kralj Aleksander je baje ljubil še pred ne davnim časom svojo sorodnico, lepo hčerko polkovnika Konstantinoviča Milan je hotel, naj jo Aleksander poroči. Kraljica Natalija pa je na vsak način hotela, da se njen sin poroči z odličnejšo damo, ker dasi je polkovnik Konstantinovič srbskega kraljevega rodu, vendar je njegova žena samo hči tržaškega kupca. Kraljica Natalija je naročila vdovi Dragi Mašin, naj ozdravi kralja Aleksandra od teh ženitovanjskih mislij. Kakor so pokazali dogodki, je Draga Mašin kralja Aleksandra korenito ozdravila. Rodovina polkovnika Konstantinoviča baje zapusti Srbijo.

* Umor na odru. V nedeljo zvečer med predstavo v operi v Varšavi je ustrelil korist Drzewinski vpricho občinstva na odru na kolego Lewanskega. Zadel ga je dvakrat. Lewanski je padel poleg svetilk ob

robu odra, tako da je občinstvo videlo teči kri z odra. Tudi neka koristica je bila zadeta, a le neopasno. Morilca so zaprli in predstavo končali.

* Obešen vojak. 22. t. m. je praški rabelj Wohlschläger na dvorišču male vojašnice v Terezinu obesil infanterista Kolana, ki je 1. maja t. l. v Kutni hori hotel ustreliti svojega korporala, a je ubil nekega infanterista ter teško ranil še nekega drugga vojaka.

* 200 vojakov ubitih. „Tribuna“ poroča, da je bila vsa francoska ekspedicija o jezeru Assal v Severni Afriki ubita. Ekspedicija je zahtevala dolžno veliko množino soli, a zamorci so jim dali mesto soli živino. Ponoči pa so zamorci ekspedicijo napadli in pomorili. Tudi druga ekspedicija, ki je šla prvi ekspediciji na pomoč, je bila zavratno napadena in pobita.

* 35 let po nedolžnem v ječi. L. 1865. je bil v kalabrijski vasi Palizzi ubit vrtnar Anton Damico. Radi umora je bil obsojen v dosmrtno ječo kmet Francesco Crea, ker se je z Damicom sovražil in ni mogel povedati, kje je bil usodnega dne. Prodali so mu hišo in posestvo, da so pokrili sodnijske stroške in odvetnika, a mlada žena obsojenčeva je umrla kmalu nato od žalosti. Troje otrok se je izselilo v Ameriko in se ne ve, kje so. 2. novembra m. l. pa se je javil sinovec obsojenega Cree, da je umoril Damico. Radi zastaranja pa ne more biti kaznovan več. Nesrečni Crea, 72letni starec, je prebil v ječi že 35 let ponedolžnem.

* Amuzija. „Archiv für Psychiatrie und Nervenkrankheiten“ piše o nedostatku razumevanja godbe takole: Znanstveno se imenuje ta nedostatek amuzija, ki je ali senzoriška, t. j. bolnik ne razume godbe, ne spozna melodije, ne pozna ritma, godba se mu zdi hrup, ali motoriška, t. j. bolnik ne zna nakrat več peti in ne igrati, če tudi je prej umel. Slepota za note, t. j. bolnik ne razume pomena not, če tudi jih je prej poznal. Amuzije imajo svoj sedež v možganski mrenici, ki ni v zvezi z lokalizacijo atazije (izgube govora), ki je v njenem sedstvu. Senzoriška amuzija ima svoj sedež v prvi tretjini obeh temporalnih ovinkov, in sicer v hemisferi, često v levi, včasih v desni. Motoriška amuzija ima svoj sedež v drugem frontalnem ovinku, po individualiteti včasih v levi, včasih v desni hemisferi. Za čitanje not se more z gotovostjo polagati centrum v spodnji parietalni ovinek.

* Milijon dolarjev kot honorar. Leta 1892. je oslepel 68letni newyorški milijonar Rouss ter je l. 1896. razpisal milijon dolarjev honorarja onemu, ki mu vrne vid. Neki slepec Martin služi zdravnikom poskusnim objektom. Polovico honorarja dobi zdravnik, če ozdravi Martina, a drugo polovico, ko ozdravi na isti način Roussa. Na Martinu je poskušalo svojo srečo že nad sto zdravnikov, magnetizerjev, hipnotizerjev, spiritistov, električarjev, Budhistov in Konfucijstov — a vsi brez uspeha. Martin dobi lepo dosmrtno pokojnino.

* Drag smeh. V Chicagu je moral James Hawes plačati 5 dolarjev globe, ker se je pri pogrebu matere svoje neveste zamejal. Naznanila ga je sodišču užaljena nevesta. Seveda je žena tudi zapustila. Hawes se je med pogrebom spomnil nekega slona v cirkusu in se nehoté zamejal. Ta nesrečni smeh ga je veljal nevesto in še 5 dolarjev globe.

Književnost.

— „Prosvjeta“. Vsebinska XX broja je ta: Lovretić Gjena i Josip: Tri groba. — Davila pl. Hnko: Težki dani. — Orzeszkova Eliza: Početak pripoviest. Previo J. Matice. — Belović: Bernadzikowska Jelica: Mrtva priča. — Crnce Antuna: Čehova. — Petradić Ante: Simon Gregor dič. — Sabić M.: Iz prirode. — Belović: Bernadzikowska Jelica: Tituluš. — Ostojić Mato: Don José Espronceda. — Nović Kuzma: ...Ali ja sam bio zagluhan i zaslupio. — Turzyna M.: To nije bila ljubav. — Listak. — Slike: Svečana procesija prigodom euhar. kongresa u Zagrebu. — Proslava 50 godišnjice biskupovanja Josipa Jurja Strossmayera u Djakovu. — Viktor Wickerhauser, častnik naše ratne mornarice u Kini. — Proslava „Vile“ u Varaždinu. — Princ Henrich Hessenski sa obitelji. — Buraki general de Wet. — Ladja polar. putnika Bauendahl. — Austr. kapetani Toman, Vojček i podadm. Montecuccoli. — Princ Ljudevit Amadeo. —

† Martinez Campos. — Slike iz Kine 645 i. — Umjetnički prilog.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 25. oktobra. Iz Inomosta se poroča, da se snide deželni zbor tirolski med 15. in 18. decembrom, iz česar se sklepa, da se zbero tudi drugi dež. zbori ob istem času.

Dunaj 25. oktobra. „Fremdenblatt“ javlja, da se pripravlja prememba določeb o stanarini oficirjev. Stanarina se nekoliko zviša, a tudi razdelitev posameznih razredov se premeni.

Praga 25. oktobra. „Narodni Listy“ prijavljajo dosloven prevod v „Slovenskem Narodu“ objavljenega članka „Peter Končnik — deželni šolski nadzornik na Kranjskem“ ter pravijo, da je očitno, da se hoče Slovence, s takimi krivicami kaznovati, ker niso hoteli podpirati vladnih naskokov na Čeha. Kakor kaznuje vlada Čeha s tajnimi ukazi in z imenovanji Čehom nasprotnih uradnikov, tako kaznuje Slovence s tem, da se utesnjuje slovensko uradovanje, da se imenujejo nemškonicionalni sodni svetniki za slovensko ljudstvo, in z invazijo nemških avskultantov v Celju. A ne dovolj na tem, se zdaj imenuje za Slovensko deželo in za slovensko šolstvo tak nadzornik, kakor je Peter Končnik.

Praga 25. oktobra. Danes se je pred porotnim sodiščem v Piseku začela druga obravnava proti židovskemu čevljarškemu pomočniku Ludoviku Hilsnerju, ki je obtožen, da je septembra meseca l. l. pomagal umoriti 19letno Anico Hružo, in da je leto prej umoril neko Marijo Klima. Zaradi sokrivde pri umoru Anice Hruže je bil Hilsner že obsojen na smrt, katero obsodbo pa je kasacijski dvor razveljavil, in odredil drugo obravnavo. Nadalje je Hilsner tožen tudi radi obrekovanja, ker je po prvi obsodbi, ko se mu je reklo, da so vešala zanj že pripravljena, obdolžil dva druga žida, da sta umorila Anico Hružo.

Praga 25. oktobra. „Narodni Listy“ naznanjajo senzacionalno razkritje pri porotni obravnavi zoper Hilsnerja v Piseku. Pri zaslišanju zaradi umora se po zatrdilu tega lista obravnava pretrga, in se sploh ne bo končala.

Bolcan 25. oktobra. Mej Dipaulijevo in Schopferjevo stranko se je dosegel kompromis. Schopferjeva stranka dobi tri mandate, oba mandata pete kurije, (tudi tistega, ki ga je doslej imel Dipauli), in mandat kmetskih občin Pustriške doline. Vsi drugi mandati ostanejo Dipauli Kathreinovi stranki. Volilnega boja torej ne bo. Brianski škof je ta kompromis že blagoslovil.

Budimpešta 25. oktobra. V parlamentu je začela opozicija oster boj zoper kvotne predloge. Ministrski predsednik Szell je povdarjal, da je porabil ves svoj vpliv, da se ohrani intaktna cislitvanska ustava.

Pariz 25. oktobra. Vlada je sklenila, izročiti belgijskim sodiščem semkaj ubeglega dečka Stipida, ki je poskusil atentat na princa waleškega.

Monakovo 25. oktobra. Bavarsko vojno ministrstvo je prepovedalo vsem veteranskim društvom pošiljati mestu Hebu na Češkem adresse, ker je hotelo Bismarku postaviti spomenik, kar pa se je zabranilo. Ministrstvo je zagrozilo, da se izključijo iz deželne zveze vsa tista društva, ki bi se ne ravnala po tem ukazu.

Berolin 25. oktobra. Kolosalno senzacijo vzbuja objavljenje zaupnega pisma, s katerim je minister Posadowsky zahteval od zveze industrijalcev 12.000 mark za agitacijo v prid takoiimenovane „zuchthausvorlage“, to je zakonskega načrta zoper štrajkojoče delavce. „National-Zeitung“ pravi, da je odpust ministra neizogiben, soc. demokratični „Vorwärts“ pravi, da naj se imenuje tisti „Schuft“, ki je vladi ponudil ta denar in prorokuje, da bo ta dokaz o korupciji nesel soc. demokratom oderuške obresti.

Ceneno domače zdravilo. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljenja se priporoča raba mnogo desetletij dobro znanega, pristnega „Moll-ovega Seidlitz-praška“, ki se dobi za nizko ceno in kateri vpliva najbolj trajno na vse težkoče prebavljenja. Originalna škatlica 2 K a. v. Po poštenu povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJI, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, znanomovan z varnostno znamko in podpisom. 1 (11—10)

Pri **Ervinu Burdych-u**, lekarju v **Škoči Loku** se dobiva. (321—74)

ustna voda

z novim antiseptikom

katero je sestavil zobozdravnik **dr. Rado Frlan**, katerega ohrani zobe zmiraj zdrave in bele, ter zamori vsako gnjilobo. Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane 2 kroni, po pošti 2-05 kroni.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 21. oktobra: Marija Ljubič, delavčeva hči, 7 mes., Ulice na Grad št. 2, želodčni in črevesni katar. — Ivana Bončar, posestnica, 61 let, Poljanska cesta št. 19, kap in omehčanje možgan. Dne 22. oktobra: Fran Rudman, delavčev sin, 2 leti, Poljanski nasip št. 10, vodenica.

V deželni bolnici:

Dne 18. oktobra: Helena Roglič, dninarica, 48 let, kap.

Dne 20. oktobra: Marija Stern, kovačeva žena, 44 let, spridenje srca in nadiha.

Dne 21. oktobra: Fran Pušavec, sodnijski oficijal, 50 let, vsled raka.

V hiralnici:

Dne 22. oktobra: Marija Božič, delavčeva žena, 49 let, vsled raka.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. Srednji arealni tlak 786-0 mm.

Oktobr	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempera- tura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
24	9. zvečer	739.3	8.1	sl. sever	del. oblak.	0.0
25	7. zjutraj	739.0	4.5	sl. jug	del. jasno	0.0
	2. popol.	736.8	11.1	sl. jug	del. jasno	0.0

Srednja včerajšnja temperatura 7-3°, nor-
male: 8-9°.

Dunajska borza

dne 25. oktobra 1900.

Skupni državni dolg v notah	96.55
Skupni državni dolg v srebru	96.35
Avstrijska zlatna renta	114.-
Avstrijska kronska renta 4%	97.20
Ogrska zlatna renta 4%	113.80
Ogrska kronska renta 4%	90.-
Avstro-ogrsko bančne delnice	1693.-
Kreditne delnice	646.50
London vista	240.72 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 mark	117.75
20 mark	23.55
20 frankov	19.21
Italijanski bankovci	90.40
7. kr. cekini	11.37

**Hrabroslav in Minka De-
bevec** javljata bolesti polnega srca, da
jima je kruta usoda nenadoma in ne-
izprošno ugrabila edinega iskreno ljub-
ljenega sinčka v nežni dečki dobi komaj
osmih let.

Blag bodi spomin nesrečni žrtvi
grozne mukotrpne bolezni, ki nedol-
žnemu mladostnemu bitju ni mogla in
ni marala priznati.

Priporočena bodi istotako blaga du-
šica previdnosti Vsemogočnega, ki naj
ji usodi ter v neskočni svoji dobrotli-
vosti nakloni milejšo bodočnost onkraj
doline solza.

V zemeljski gomili pa naj njega
truplo v miru počiva do — svidenja!

Sinko Slavko, bodi Ti zemljica lahka!

Trgovskega pomočnika

izvežbanega v železninski, špecerijski, miro-
dilniški in steklarski stroki, sprejme

A. Casagrande (2182—3)

Ajdovščina (Primorsko).

Seno

prve košnje (vrtnica) preko 100 centov,

je na prodaj v bližini mesta.

Kje? pove upravništvo „Slov. Naroda“.

Štev. 34.064. (2192—1)

Ustanove za realce.

Pri mestnem magistratu ljubljanskem
izpraznjena so s pričetkom tekočega šol-
skega leta

tri mesta cesar Franc Jožef-
ove ustanove za realce po
100 kron na leto.

Do teh ustanov imajo pravico v Lju-
bljano pristojni ali, ko bi takih prosilcev
ne bilo, na Kranjskem sploh rojeni revni
dijaki, ki obiskujejo c. kr. višjo realko v
Ljubljani.

Prošnje za podelitev teh ustanov je
vlagati, s potrebnimi dokazili vred, do
20. novembra t. l. pri šolskem ravnatelstvu.

Mestni magistrat v Ljubljani

dne 17. oktobra 1900.

Ces. kr. avstrijsko državno železnica.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž.
Ob 12. uri 5 m po noči obojni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee,
Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Du-
naj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m zjutraj obojni
vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste,
Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost,
čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob ne-
deljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 51 m do-
poldne obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec,
Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m popoldne
obojni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste,
Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell
ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz;
čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen,
Marijine vane, Hebr, Franzove vane, Karlove vane,
Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Proga v
Novo mesto in v Kočevje. Obojni vlaki: Ob 6. uri
54 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri
55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz
Trbiža. Ob 5. uri 15 m zjutraj obojni vlak z Du-
naja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov,
Karlovi varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Bu-
dejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna,
Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 16 m
dopoludne obojni vlak z Dunaja via Amstetten, Kar-
lovi varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejovic,
Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha,
Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina,
Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri
38 m popoldne obojni vlak z Dunaja, Ljubna,
Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.
— Ob 8. uri 51 m zvečer obojni vlak z Dunaja,
Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in
aprilu ob nedeljah in praznikih iz Linca. — Proga
iz Novega mesta in Kočevja. Obojni vlaki: Ob 8. uri
in 21 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob
8. uri 48 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol.
v Kamnik. Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m
popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljub-
ljano drž. kol. iz Kamnika. Ob 6. uri 49 m zjutraj,
ob 11. uri 8 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer.

Spretni, solidni

potovalne uradnike

(akviziterje)

za vse zavarovalne stroke vsprejme proti
visoki proviziji, sčasoma tudi s stalno
plačo tukajšnji glavni zastop stare, na Kranj-
skem že dolgo poslujoče tuzemske zavarovalnice.

Lastnoročno pisane ponudbe naj se poš-
ljajo pod: „akviziter 25“ upravništvu „Slov.
Naroda“. (1531—25)

Nihalne ure z glasbo

so poslednja novost v izde-
lovanji ur. Te francoske mi-
niaturne ure na nihalo so
69 cm dolge, omarica, na-
tančno po podobi, je iz ore-
hovega lesa, fino politirana,
z bogato pozlačenimi fanta-
zijskimi obrobki in umeteljno
izrezlanim nastavkom, in
igrajo vsako uro najlepše
koračnice in plese. Cena s
prevoznim zabojem in franko
dopušiljativjo samo 9 gld.
Ista ura brez glasbe, a z bit-
jem, vsake pol ure in cele
ure bijočim, z zabojem in
franko dopušiljativjo samo
gld. 6.80.

Te nihalne ure niso samo
zajamčeno na minuto idočje,
nego so tudi vsled svoje zares krasne izde-
lave jako lep in eleganten pohištven komad.
Razpošiljajo se le proti povzetju. Neugajajoče
se vzame nazaj in se denar vrne, torej ni no-
bene rizike. — Velik ilustrovani cenik
o urah, verzičih in prstanih t. d.
brezplačno in franko.

Josip Spiering, Dunaj,

1977 I. Bez., Postgasse Nr. 2. 5 a

AVIS!

Že v nekaterih dneh izidejo
uradni prospekti

najboljše

loterije

sveta.

Ker doslej ni nudila nobena
loterija toliko možnosti, kaj
dobiti, ter ni bilo oskrbljeno
še nikdar tako znatno število
velikih dobitkov, je umetno,
da bodo srečke, katere imajo
največje jamstvo, razprodane
veliko pred zbiranjem. Zate-
gadelj se priporoča, naj si
vsakdo preskrbi še pravočasno
prospekt, ki se na željo pošlje
zastonj in franko. — Na
podlagi teh prospektov
došla naročila, se bodo
najpoprej uvaževala. — Na-
ročila — naslov točen in čitljiv
— naj se naslovljajo

„Amtlicher Prospekt“

Haasenstein & Vogler na Dunaji.

(2162—2)

3 šivilje in učenke

se takoj trajno sprejmejo.

Rimska cesta št. 9, II. nadstropje,
vrata 18. (2201—1)

Slavnoznano

Kulmbaško krepkosto pivo

pasterizovano v steklenicah

se dobiva v prodajalni (2023—22)

Edmund Kavčič

Prešernove ulice, nasproti glavne pošte.

Kdor ima na prodaj deželnih pridelkov

kakor: (1800—21)

fižol, krompir t. d.

naj se obrne zaupno na podpisanega, kateri pre-
jema blago v komisijon in posreduje prodajo
vsakršnega blaga proti primerni odškodnini.

Alojzij Grebenc

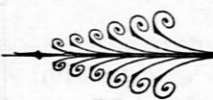
in v Trstu

ulica Torrente št. 30, 32,
pooblaščen javna tehtnica in trgovina
s prašiči in domačimi pridelki.

Krasne novosti

nagrobni

vencev

in

trakov za vence

priporoča (2070—3)

Karol Recknagel

Mestni trg št. 24.

Urarska in optikarska zadruga v Ljubljani.

Na prijazno vpoštevajte!

Na novo nam na znanje došli slučaji, nas silijo, da opetovano opozarjamo
na to, da sta bila trgovanje s kuponi od blaga in sistem snežnih kep pri trgo-
vini z blagom z odlokom visoke c. kr. deželne vlade kranjske z dne 30. aprila 1900
štev. 6227, prepovedana, in da bode zadruga brezobzirno postopala, ako koga
pri tem zasači.

V Ljubljani, dne 17. oktobra 1900.

Načelnik zadruga:

Jan. Somnitz.

(2168—3)

Naznanjam, da sem prevzel od „Narodne Tiskarne“ v Ljubljani v izključno
razprodajo Jurčičeve zbrane spise, potem letnike in posamezne šte-
vilke „Ljubljanskega Zvona“ in vse one knjige, katere so izšle v
založbi „Narodne Tiskarne“. — Te knjige so:

Josipa Jurčiča zbrani spisi, zvezek I. do
XI., broširan à 60 kr., elegantno vezan à 1 gld.
„Ljubljanski Zvon“, letniki II., III., V., VI.,
broširan à 3 gld., vezan v Bonačeve platnice
à 4 gld. 20 kr.; — letniki VII. in VIII.,
broširan à 4 gld., vezan v Bonačeve platnice
à 5 gld. 20 kr.;
— letniki od IX. do XVIII., broširan à 4 gld.
60 kr., vezan v Bonačeve platnice à 5 gld.
20 kr.
Posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“
po 40 kr.
Zbirka zakonov. I. Kazenski zakonik, ve-
zan à 3 gld.
Zbirka zakonov. II. Kaz. pravdni red, vezan
à 2 gld. 80 kr.
Zborniki zbrani spisi. I. zvezek, broširan
à 50 kr.
Dr. Nevešek: „4000“. Povest, broš. à
50 kr.
A. Askerc: Izlet v Carigrad, broš. à 20 kr.
Po znižani ceni priporočam: Fran Kocbek,
samo 30 kr.

Turgenjev: Otol in sinovi. Roman, broširan
à 50 kr.
— Štiri novele, broš. à 20 kr.
Beneš-Třebizsky: Blodno duše. Roman,
broširan à 70 kr.
Lefebvre: Pariz v Ameriki, broširan à 50 kr.
Stat nominis umbra: Časnikarstvo in
naši časniki, broširan à 40 kr.
Tolstoj: Dva romana, broširana à 70 kr.
Jelinek: Ukrajinske dume, Povest, broširana
à 15 kr.
Halévy: Dnevnik, broširan à 15 kr.
— Rane pripovedke, broširane à 40 kr.
— Dve povesti, broš. à 25 kr.
Theuriot: Undina. Povest, broš. à 20 kr.
Souvestre: Vilenski brodnik Povest, broš.
à 15 kr.
Jurčič: Listki, broš. à 15 kr.
— Gregorčičevim kritikom, broš. à 30 kr.
Avstrijski patrijot: „Parteiwesen der
Slaven“, broširano à 50 kr. 79
Pregovorji, prilike in reči. Prej 50 kr., sedaj

Sprejemam tudi naročila na vse modne žurnale, na vse do-
mače in tuje časnike ter knjige.

L. Schwenntner

knjigotržec

V Ljubljani, Dvorni trg t ev. 1.

Dobra domača hrana

se dobiva opoldne ali zvečer, ali oboje
skupaj, proti primerni plači. (2196—1)

Poizve se pri J. Ravnihar-ju, čevljar-
skemu mojstru, Židovske ulice št. 1.

Skladišče

za vino ali pa suho robo se dá v najem
v Spodnji Šiški št. 35.

Florijan Hostnik

(2196—1)

gostilničar.

Vsprejme se

učenka za prodajalnico

in veliko trafiko pri (2199—1)

J. Modic-u v Novi vasi pri Rakeku

pod dobrimi pogoji. Več se izve pri dotičniku.

Stenografa

išče (2191—2)

notar Baš v Celji.

Jamčeno pristen, nov, sladak

refoško

liter 80 kr.

in jamčeno pristen, star

markersdorfer

steklenica 3/10 litra 45 kr. priporočata

Kham & Murnik

trgovina špecerijskega in delikatesnega
blaga ter vinarna. (2198—1)

Št. 1782

(2146—3)

Služba občinskega tajnika.

Pri županstvu na Blokah popolniti bo
z dnem 1. prosinca 1901 službo tajnika z
letno plačo 800 kron. — Objednem izpraz-
njena bo tudi služba posojilničnega knji-
govodje z letno plačo 200 kron, katero
lahko tudi občinski tajnik opravlja.

Slovenskega in nemškega jezika zmožni
prosilci naj vložijo prošnje do 5. listopada t. l.
pri županstvu na Blokah.

Občinskega uradovanja večji prosilci
imajo prednost.

Županstvo na Blokah

dne 16. oktobra 1900.

„Ljubljanska kreditna banka“
v Ljubljani
Špitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih
pisem, srečk, novcev, valut i. t. d. po najkulant-
nejših pogojih. (1877-36)

Pesojila na vrednostne papirje proti nizkim
obrestim.
Zavarovanje proti kurzni izgubi.
Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog
na vložne knjižice, na tekoči račun in na giro-
konto s 4% obrestovanjem od dne vloge do
dne vzdiga.
Eskomt menjic najkulantneje.
Borzna naročila.

C. Lorenza
naslednik

Ferdinand Fabing

C. Lorenza
naslednik

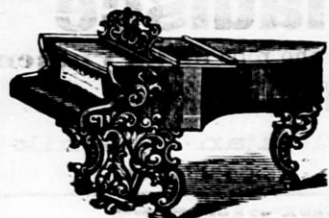
izdelovalec klavirjev in orgelj

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1, III. n.

se priporoča

(2197-1)

za vsa nova dela, za popraviljanja na klavirjih,
dolgi in pianino, ter na harmonijah in orgljah.

Št. 33.987

Razglas.

(2147-3)

V smislu §. 37. občinskega reda za dež. stolno mesto Ljubljano se javno naznanja, da so
proračuni o dohodkih in troških za leto 1901.

1. mestnega zaklada;	6. mestnega loterijskega po-
2. mestnega ubožnega zaklada;	sojila;
3. zaklada meščanske imovine;	7. amortizacijskega zaklada me-
4. ustanovnega zaklada;	stnega loterijskega posejila;
5. mestne elektrarne;	8. mestnega vodovoda in
	9. mestne klavnice,

že sestavljeni in bodo razgrnjeni v mestnem knjigovodstvu štirinajst dni in sicer
od 16. do 30. oktobra t. l. na vpogled, da vsakdo lahko navede svoje opazke o njih.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane
dne 15. oktobra 1900.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Knezovi hiši, na Marije Terezije cesti št. 1

obrestuje hranilne vloge po 4½%

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica
sama za vložnike plačuje.

Uradne ure: razun nedelj in praznikov vsak dan od
8.—12. ure dopoldne. (180-10)

Poštnega hranilničnega urada šte. 828.406. Telefon šte. 57.

Poštna hranilnica ček šte. 849.086.

Telefon šte. 135.

Glavna slovenska
hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna: na Kongresnem trgu št. 14, Souvanova hiša, v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4½% od dne vložitve do dne vzdige

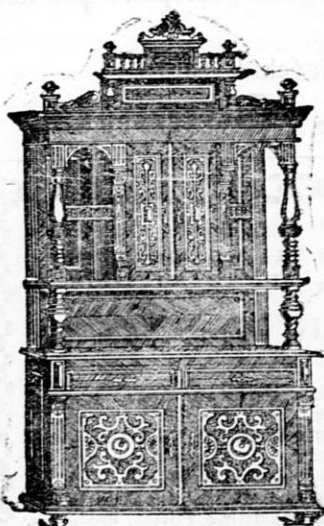
brez odbitka in brez odpovedi.

Uradne ure od 8—12 dopoldne in od 3—6 popoldne.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(1933-6)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Založena 1847.

Založena 1847.

Tovarna pohištva
J. J. NAGLAS

v Ljubljani

44

Zaloga in pisarna.

Turjaški trg št. 7

Tovarna s stroji:

Trnovski pristan št. 8-10

priporoča po najnižji ceni:

oprave za spalne sobe, oprave za jedilne
sobe, oprave za salone, žimnate mo-
droce, modroce na peresih, otroške
vozičke, zastore, preproge itd.

Razpis službe

pomočnika podkovskemu učitelju na podkovski šoli
c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani je izpraznjeno
mesto pomočnika podkovskemu učitelju, katero se odda začasno. Prošnje za to službo
je izročiti

do 1. novembra t. l.

podpisanemu odboru.

Plača znaša rednih 800 K na leto ter primeren prispevek za izvršena dela, katera
po dogovoru plačuje učitelj podkovstva.

Prosilci morajo biti vešč slovenskega jezika v govoru in pisavi ter morajo svoji
prošnji priložiti spričevala o dovršeni podkovski šoli in o dosedanjem službovanju. Pro-
silci, ki so dovršili nižji tečaj na c. in kr. vojaški živinozdravniški šoli na Dunaju,
imajo prednost. (2194-2)

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Velika vojaško-invalidska
loterija v zlatu in srebru.

Zadnji mesec!

Glavni dobitok **60.000 kron.**

v gotovem denarju 20% manj.

(2051-9)

Invalidske srečke à 1 krono

priporoča: **J. C. MAYER v Ljubljani.**

Razglas.

V konkurzno maso Marije Sever iz Št. Jerneja spadajoča špecerijska in manu-
faktorna zaloga blaga, katera se je povodom inventure cenila na 2481 K 75 h, se
vsled sklepa odbora upnikov povprek ponudboma pod naslednjimi pogoji odproda:

Konkurzna masa ne prevzame ne za kakovost ne za količino premičnin, ki jih je
prodati, in tudi ne za v inventurnem zapisniku mogoče nahajajoče se nedostatke, nika-
rega poročstva. Inventurni zapisnik morejo ponudniki pri upravitelju konkurzne mase
vpogledati.

Odbor upnikov pridrži si pravico, ponudbe pregledati in jih sprejeti ali odbiti. Tisti
ponudnik, katerega ponudba se bode sprejela, zavezan je, plačati v roke upravitelja
kupnino v treh dneh, računši od dneva, ko se je obvestil, da je upniški odbor njegovo
ponudbo sprejel, ter prevzeti ukupljeno premičnino v nadaljnjih osmih dneh.

Vsak ponudnik mora svoji ponudbi priložiti 10% cenilne vrednosti kot vadij ter
ostane s svojo ponudbo v zavezi do tedaj, ko se je upniški odbor odločil ali jo
sprejme ali ne.

Dotične ponudbe naj se dološljejo podpisanemu upravitelju mase najpozneje do
vštetega 8. novembra t. l. — Štacijsko blago se more vpogledati dne 6. ali 7. no-
vembra t. l., dopoldne med 10. in 12. uro.

V Kostanjevici, dne 24. oktobra 1900.

Aleksander Hudovernik

c. kr. notar kot upravitelj mase.

(2200-1)

Objava.

Naznanjam sl. občinstvu, da bodem obrt

umetnega in stavbinskega *
*** * * * * ključarstva**

svojega ranjcega soproga Juana Spreitzerja tudi v bodoče pod isto
turdko nadaljevala, in zatrjujem p. n. odjemalcem, da mi bo vedno
skrb, da se istim povsem ustreže in tako vzdrži solidnost in eksakt-
nost dosedajne turdke. (2176-3)

To mi bode tem lažje spolniti, ker sem dosedanjega večletnega
poslovodjo g. Alojzija Miheliča tudi v bodoče pridobila in bode isti
se vedno potrudil, da se bodo ustvarjala enaka mojsterska dela v
umetnem in stavbenem ključarstvu kakor do sedaj.

Priporočam se torej vsem velečenjenim gg. arhitektom, stav-
binskim in zidarskim podjetnikom, prečastiti duhovščini in slavnemu
občinstvu za mnogobrojna naročila ter beležim

z odličnim spoštovanjem

Marija Spreitzer.

Pozor! Najlepša prilika! Pozor!

Čudovito nizka cena!

Vsled proti koncu idoče sezone namenil sem se ostalih mi 20 komadov koles, modeli 1900, popolnoma razprodati, zatoraj hočem iste celo
pod tovarniško ceno prodati. S tem ponudim slav. občinstvu najugodnejšo priliko si pridobiti fino in močno kolo, za katero jamčim jedno leto.

Istotako tudi zastopniki: **Janko Pohlin v Kamniku,**
Franc Kenda v Rudolfovom,
Andrej Kezele, urar, v Ribnici.

Spoštovanjem

Franc Čuden, na Velikem trgu nasproti rotovža.

Pozor! Najlepša prilika!

Pozor! Najlepša prilika!